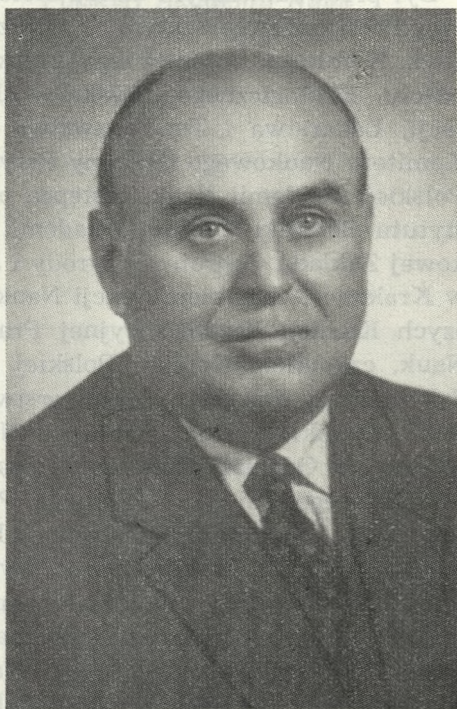

PROF. DR ZYGMUNT CZUBIŃSKI

24 VI 1912 — 1 II 1967

Śmierć prof. dr Zygmunta Czubińskiego, przewodniczącego Rady Naukowej Zakładu Dendrologii i Arboretum Kórnickiego Polskiej Akademii Nauk, redaktora naszych wydawnictw: „Arboretum Kórnickie” i „Atlas rozmieszczenia drzew i krzewów w Polsce”, pogrążyła nas w głębokim żalu. Był On szczerze oddany naszej placówce i przywiązany do jej spraw i potrzeb. Żywo interesował się rozwojem tematyki badawczej, postępami w kształceniu pomocniczych pracowników naukowych Zakładu, którym służył zawsze życzliwą pomocą i światłą radą.

Ścisłe związki prof. dr Zygmunta Czubińskiego z „botaniką poznańską” zaczęły się od studiów uniwersyteckich, dzięki zetknięciu się w Poznaniu z wybitnymi botanikami i nauczycielami, jak prof. dr Adamem Wodziczką i prof. dr Józefem Paczoskim. Szczególnie głęboki wpływ na kształtowanie się zainteresowań naukowych prof. dr Zygmunta Czubińskiego wywarł prof. dr A. Wodziczko, który skierował je na ochronę przyrody. Tej dziedzinie poświęcił wiele lat

swego czynnego życia z pasją prawdziwego przyrodnika, który zdawał sobie sprawę jak dużo traci nasze społeczeństwo w związku z nieostrożną ingerencją człowieka w prawa natury.

Swoje zainteresowania naukowe rozwijał w wielu kierunkach botaniki. Posiadał gatunkowe wiadomości z zakresu systematyki roślin zarodnikowych i naczyniowych, fitosocjologii, geografii roślin i ochrony przyrody. Dzięki stałemu kontaktowi z przyrodą Polski posiadał doskonale wyczucie jej specyfiki w różnych regionach, jak też zadziwiał znajomością stanowisk roślin; był przeto nieocenionym redaktorem wydawnictw Zakładu.

Poświęcił się szczególnie zadaniom roślinności Polski zachodniej i w tym kierunku nastawił prace swych licznych uczniów. Dzięki temu powstał bogaty dorobek z zakresu systematyki, geobotaniki i fitosocjologii dotyczący tej części Polski. Z bogatej wiedzy prof. Zygmunta Czubińskiego o roślinności zachodniej części Polski korzystaliśmy niejednokrotnie w przypadku naszych badań w parkach i nad zasięgami drzew i krzewów.

O znaczeniu prof. dr Zygmunta Czubińskiego dla botaniki polskiej świadczy ilość funkcji w różnych instytucjach, do których był wybierany i powoływany jako wybitny uczony i specjalista. Te liczne powinności spełniał z wielkim przejęciem i poświęceniem ponad swoje siły.

Był przewodniczącym Sekcji Biologii Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi, członkiem korespondentem II Wydziału Polskiej Akademii Nauk, członkiem Komitetu Botanicznego Polskiej Akademii Nauk, członkiem Komitetu Ekologicznego Polskiej Akademii Nauk i Komitetu Melioracji, Łąkarstwa i Torfoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, członkiem Komitetu Naukowego Ochrony Przyrody i Jej Zasobów przy Wydziale II Polskiej Akademii Nauk, zastępcą przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Botaniki Polskiej Akademii Nauk, przewodniczącym Rady Naukowej Zakładu Ochrony Przyrody i Jej Zasobów Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, członkiem Sekcji Nauk Biologicznych, Medycznych i Rolniczych Komisji Kwalifikacyjnej Pracowników Nauki Polskiej Akademii Nauk, członkiem Komisji Polskiej Akademii Nauk do Spraw Reformy Szkolnictwa, delegatem Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego do Komitetu Botaniki Polskiej Akademii Nauk, zastępcą przewodniczącego Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Botanicznego, zastępcą przewodniczącego Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Botanicznego, członkiem Prezydium Państwowej Rady Ochrony Przyrody, przewodniczącym Komisji Parków Narodowych i Rezerwatów Państwowej Rady Ochrony Przyrody, członkiem Komitetu Ochrony Przyrody przy Wojewódzkiej Radzie Narodowej w Poznaniu, zastępcą przewodniczącego Rady Naukowej Wielkopolskiego Parku Narodowego i w Świętokrzyskim Parku Narodowym, członkiem Komisji Biologicznej i Wydziału III Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, członkiem Komisji Fizjograficznej Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, członkiem Komisji Badań Fizjograficznych przy Komitecie Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, członkiem Zespołu Rzecznawczego Biologii Ministerstwa Szkół Wyższych, członkiem Zarządu Kieleckiego Towarzystwa Naukowego.

Nauka polska straciła w prof. dr Zygmuncie Czubińskim wybitnego i pełnego inicjatywy uczonego, wychowawcę młodzieży i twórcę jednego z najlepiej zorganizowanych uniwersyteckich ośrodków botanicznych w Polsce.

Naukowa działalność to jeden tylko rys Jego sylwetki. Byłaby ona niepełna, gdyby nie wspomnieć o zaletach charakteru Zmarłego. Im właśnie

zawdzięczał szacunek, który otaczał Go zarówno na uczelni, jak i w innych środowiskach, w których pracował i przebywał. Najlepiej docenią to ci, którzy korzystali z Jego rad i wskazówek. Prof. dr Zygmunt Czubiński nigdy nie skąpił swego czasu i doświadczenia innym. Zawsze gotów był służyć potrzebującym, chociaż zajęty ponad miarę, nie liczący godzin poświęconych pracy. Pogoda i życzliwość Profesora znana była dobrze nie tylko kolegom, ale również ogółowi młodszych pracowników naukowych i studentów. Był też człowiekiem, umiejącym walczyć o realizację postulatów, które uważał za słuszne. Straciliśmy szczerze oddanego naszej placówce uczonego i nieodżałowanego przyjaciela, prawego i szlachetnego człowieka, który potrafił się cieszyć naszymi sukcesami.

critique edition of Herb. Linnaeus)	9
Herbarium specimens of <i>Cionura</i> (Kuzn)	11
Distribution of <i>Cionura erecta</i> : 1. herbarium	17
<i>Cionura erecta</i> in its natural habitat in SE Bulgaria (phot. K. Browicz)	18
<i>Cionura erecta</i> on the seaside dunes near Ahtopol (phot. K. Browicz)	19
<i>Cionura erecta</i> in flowers (phot. K. Browicz)	20
<i>Cionura erecta</i> in fruits (phot. K. Browicz)	20
Oldest illustration of <i>Cionura erecta</i> (P. A. Mattholt — <i>Commentarii in Libros Sex Pedacci Dioscoridi</i> , 1554)	22
Oldest herbarium specimen of <i>Cionura erecta</i> — Casanini herbarium, ca. 1563 (phot. Instituto Botanico, Firenze)	25
Distribution of <i>C. efflicata</i> and <i>C. demissa</i>	28
Distribution of species of subsection <i>Centralesiberica</i> , section <i>Restiata</i> : <i>C. bulgarica</i> , <i>C. efflicata</i> , <i>C. pauciflora</i> , <i>C. nepalensis</i> , <i>C. sibirica</i> , <i>C. karamorumensis</i>	35
Illustration of <i>C. karamorumensis</i> (Kitamura, 1964)	37
Distribution of species of section <i>Armata</i> : <i>C. komarovi</i> , <i>C. uniflora</i> , <i>C. porphyrogramma</i> , <i>C. ornata</i>	39
<i>Colletes porphyrogramma</i> — holotype (phot. K. Jakusz)	41
<i>Aciculus glabra</i> Willd. (ot. K. Jakusz)	44
Leg topolowo-wierzbowy w dolinie Wisły koło Ciechocinka (fot. W. Bugalski)	51
Fragment legu topolowo-wierzbowego w dolinie Wisłoka koło Piżeworska z udziałem <i>Populus nigra</i> L. ssp. <i>nigra</i> (fot. W. Bugalski)	54
<i>Populus</i> sp. 'Aphanioides' z charakterystycznymi białymi kory na pniu (fot. W. Bugalski)	57
<i>Populus nigra</i> L. ssp. <i>nigra</i> . Stare drzewo przy drodze w dolinie Saru (fot. W. Bugalski)	59
<i>Populus</i> sp. 'Aphanioides' w nowej dricinalcy amickantowej w Sofii (fot. W. Bugalski)	65
<i>Populus nigra</i> L. ssp. <i>nigra</i> . Pojedyncze drzewa w dolinie Dunajca (fot. W. Bugalski)	73
Zaciek geograficzny topoli czarnych z sekcji <i>Parozostictes</i> Bugala	76
<i>Populus nigra</i> cv. 'Italica' przy drodze (fot. W. Bugalski)	77
<i>Populus nigra</i> L. ssp. <i>nigra</i> . Drzewo w dolinie Wisły o charakterystycznych trzęsotowych zgrubieniach na pniu (fot. W. Bugalski)	78
<i>Populus nigra</i> L. ssp. <i>nigra</i> . Pojedyncze drzewa w dolinie Dunajca (fot. W. Bugalski)	79
Galanki z pączkami kwiatowymi: <i>P. nigra</i> L. ssp. <i>nigra</i> i <i>P.</i> sp. 'Terofan' (fot. K. Jakusz)	80

zawdzięczał szacunek, który okazał Go zarówno na uczelni, jak i w innych środowiskach, w których przeował i przetrwał. Najlepiej docenił go ci, którzy kojarzą z jego imieniem i nazwiskiem Prof. dr Zygmunta Cubińskiego, nie tylko w czasie i doświadczenia nauki, zawsze był dla niego podporządkowanym, chociaż często bardzo miłym i hojnym. Wśród powołanych przez Profesora i zwolenników Profesora znalazł się także m. in. tylko kolega, ale również uczeń i przyjaciel, mianowicie prof. dr hab. Andrzej Szafer. Był też uczniem, którego wstawił o sobie zacie postulatów, które uważał za słuszne. Straciłszy w czasie ostatniego czasu, nie mógł i nie chciał przetrwać i nie mógł przetrwać, który próbował się cieszyć bezmiernym sukcesem i zadowoleniem z własnym dziełem i z własnym imieniem i nazwiskiem. Został jednak w tym czasie w Warszawie i w Krakowie.

Był pracownikiem Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi, członkiem korespondentem II Wydziału Polskiej Akademii Nauk, członkiem Komitetu Botanicznego Polskiej Akademii Nauk, członkiem Komitetu Ekologicznego Polskiej Akademii Nauk i Komitetu Melioracji, Lekarstwa i Teriobawstwa Polskiej Akademii Nauk, członkiem Komitetu Naukowego Ochrony Przyrody i Jej Zasobów przy Wydziale II Polskiej Akademii Nauk, zastępcą przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Botaniki Polskiej Akademii Nauk, przewodniczącym Rady Naukowej Zakładu Ochrony Przyrody i Jej Zasobów Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, członkiem Sekcji Nauk Biologicznych, Medycznych i Rolniczych Komisji Kwalifikacyjnej Pracowników Nauki Polskiej Akademii Nauk, członkiem Komisji Polskiej Akademii Nauk do Spraw Reformy Szkolnictwa, delegatem Ministerstwa Szkolnictwa Wzwyższego do Komitetu Rozunki Polskiej Akademii Nauk, zastępcą przewodniczącego Pomorskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Botanicznego, zastępcą przewodniczącym Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Botanicznego, członkiem Prezydium Państwowej Rady Ochrony Przyrody, przewodniczącym Komisji Parków Narodowych i Rezerwatów Państwowej Rady Ochrony Przyrody, członkiem Komitetu Ochrony Przyrody przy Wojewódzkiej Radzie Narodowej w Poznaniu, zastępcą przewodniczącego Rady Naukowej Wielkopolskiego Parku Narodowego i w Świętokrzyskim Parku Narodowym, członkiem Komisji Biologicznej i Wydziału III Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, członkiem Komisji Fizjograficznej Pomorskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, członkiem Komisji Badań Fizjograficznych przy Komitecie Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, członkiem Zespołu Rzecznawczego Biologii Ministerstwa Szkół Wyższych, członkiem Zarządu Kieleckiego Towarzystwa Naukowego.

Nauka polska straciła w prof. dr Zygmuncie Cubińskim wybitnego i pełnego indywidualności uznanego wychowawcę młodzieży i twórcę jednego z najlepiej zorganizowanych uniwersyteckich ośrodków botanicznych w Polsce.

Naukową działalność to jednak tylko rys Jego sylwetki. Byłaby ona niepełna, gdyby nie wspomnieć o zaletach charakteru Zmarłego. Im właśnie